

	מסורת הש"ס

א) נלעיל לג. ב)ג. ג)ה"ג מו"ה שכנא הגיה ורב פפא ומתרגי"ש לא הסכים עמו ופירש דקאלי אסתמא דתלמודא דלוקמי לדידה הכי אכל לר"פ לא קשר דאפשר דלית ליה האי מ"י ראוי ליטול. א) לעיל לג. ב)ג. ד) דף ג.א. ט) בס"א: מנה, ו) ז"ל דלי תפס, ו) ועיין ברשב"א בשבט שטרות שמיא פירושם אחרים, ח) גר"מ דלא מני וע"ש,

	הגהות הגר"א
[א] תר"ח ראוי כו'. ודוקא כו'. ושא"ר פוסקים חולקין ע"ז:	

	מוסף רש"י
---------------------------------------	-----------------------------

שוחפין גינהו כההא שור דמשמעי ציה קרא שויתא רחמנא שוחפין (בע"ז לז.).

הדרן עלך המניח

ולכהי מוקים לה הכי ולא מוקים לה כדאוקים למציעתא לעיל בניזק שמא ומוזיק צרי דאס כן היינו הך וסיפא אמאי אנטריך **ט** ורצה דאוקמא למציעתא דניזק שמא ומוזיק צרי ולא אוקמה צצרי וצרי ולישני ראוי ליטול ואין לו משום דס"ל דסומכוס לא אמר חולקין צצרי וצרי הלכך ירשא דקמתי לא כי אלא כסלע לקה לא אנטריך למיתני' צצרי וצרי לאשמעינן דמוציא מחצירו כו' להכי אוקמה למציעתא בשמא וצרי דתיקו נמי ירשא צצרי ושמא: **דספס**. שקדם ניזק ותפס השור: **שמע מינה**. מדקמתי שניהם: **רצה מזה גובה רצה מזה גובה**. ואס אבד האחד קס חצירו במקומו ומשתלם הימנו: **במועדין**. דסוף סוף משלם מעליה לפיכך כל נכסיו אחראין לפרעון: ה"ג מאי **נפקא ליה מינה סוף סוף דמי מורא מעליא צעי לשלומי**: אלא **לעולם כסמין**. והאי דקמתי שניהם לאו כדקאמרת דמאזיה שירצה יגצה אלא הא קמ"ל דכל זמן ששניהם צפנינו גובה אכל אבד האחד אינו גובה: **ור' עקיבא היא דאמר שופפין ניכסו**. בגוף של שור הלכך אבד השור אבד נזקו הלכך כי הוּ שניהם הוא דמתחייב ואי לימנאו לתרווייהו אלא אחד אמר ליה אייתי ראייה כו' אכל לרצי ישמעאל כיון דאמרט צעל חוב הוא וחוי הוא דאסיק ציה אבד האחד לא איצד את זכותו:

הדרן עלך המניח

שׁוֹר שגגה ארבעה וחמשה. וזכולן היה תס דמשתלם מגופו והיכי דמי כגון ראה שור ונגמ וראה שור ולא נגמ וראה שור ונגמ ואמר נגיסה שניה ראה צ' פעמים או ג' שור ולא נגמ דאפי' מועד לסירוגין ליכא דשור אין נעשה מועד אא"כ נגמ הג' נגיסות בשלשה שראה כסדרן או שלא כסדרן ונעשה מועד לסירוגין והיכא לסירוגין שוין כדתינא לקמן בפירקין^(ז): **ושלם**. ח"ג תחילה לאחרון ובגמרא מפרש מני: **ואס יש צו מותר יחזיר לשלפניו**. כל חצי נזקו והראשונים יפסידו: **רצי שמעון אומר**. שותפין הן צנוקין כילד שור

[שוה] מאתים שנגח כו': **ושלפניו**. זה ניזק ראשון נוטל חמשים וזו והצעלים חמשים וזו דיש לניזק ראשון צו החצי הלכך משלם חצי תשלומי נזקו דסבד לה כר' עקיבא דאמר שותפים נינהו: **חזר ונגח שור שזה מאתים האחרון נוטל מנה**. החצי מכל מי שהוא דמגופו משתלם ונמצא אותו שלפניו שהיה החצי שלו משלם מחלקו חצי מנזק^(ט) שנוטל האחרון: **ושנים הראשונים**. ניזק ראשון והצעלים שהיה להן לכל אחד רביע משלמין כל אחד רביעית של נזקו: **דינר זהב**. עשרים וחמשה דינרים כסף צפרק הזהב (צ"מ דף מה:): **גב' ראשון נשכר מצעי ליה**. והאחרון יפסיד שהרי אין ראשון שותף צו שהתא שמירתו עליו להתחייב צנוקין. והא לא דמיא לחב עד שלא הזיק דאמרינן בהמניח (לעיל דף לג:) קדמו בעלי חובות והגציהו לא עשו כלום דהתם הוא דאמר ליה ניזק לבעל חוב מהאי תורא דאזקן מיניה משתלמנא ובעל חוב לא מני למימר ליה הכי הלכך צ"ח יטול נכסים אחרים אכל הכא האי ניזק והאי ניזק ולא משתלם אלא מגופו ומאי דשקיל האי מפסיד האי הלכך קמא קמא קדים:

יחזיר

המניח פרק שלישי בבא קמא

לו.

רֵאוּי לַיִטוּל ואין לו. פירוש ראוי ליטול אס תפס ואין לו אס לא תפס ואו ודוקא היכא דיש לו תציעה על שני השוורים על הגדול ועל הקטן אס תפס משתלם אכל מחני' דלעיל דאין לו תציעה אלא על הגדול אפי' תפס הקטן אין משתלם מיניה ולא שיך לשנויי לעיל ראוי ליטול ואין לו כיון דאס תפס לא משתלם מיניה וצטענו חטים נראה דאס תפס שעורים לא משתלם וא"ת אמאי לא משני הכא כדלעיל דקאמר ניזק שמא ומוזיק צרי וי"ל דא"כ הו"מ למיפדך היינו הך כדפירש צקונטרס והשתא איכא לריכותא ככולאו צצי דמתניתין דירשא אשמעינן אפילו מוזק שמא וניזק צרי פליגי רצנן עליה דסומכוס ואמרי המוציא מחצירו עליו הראיה וההוא דקטן וגדול משמיענו אפילו ניזק שמא ומוזיק צרי פליג סומכוס ואחד תס ואחד מועד אשמעינן דאפילו לר' אחא דאמר בריש פרק המוכר פירות (צ"צ דף גג.) גמל האוחז צין הגמלים צידוע שזה הרגו מודה הכא דלא תלינן במועד כיון דשניהם רצין והך דהניזקין שנים לאשמעינן^ו דנתפס שקיל כדאמר מוזיק וסיפא דתס ומועד אידי דאייתי צבא דלעיל כגדול וקטן ותס ומועד איירי נמי הכא:

ש"מ. מדקמתי שניהם רצה כו' ואס אבד האחד קס חצרו תחתיו ומשתלם הימנו כך פירש צקונטרס וקשה דלא הוה ליה למימר שמע מינה אלא מסיפא הוה ליה למפדך דקמתי אחד גדול ואחד קטן המוציא מחצירו עליו הראיה ומשלם לגדול מן הקטן א"כ כשאבד אחד מהן לא משתלם מאותו שנשאר ונראה לפרש דצמיי שוורים שהזיק שור צודאי איירי דמשיב כאלו הוי חד גופא ומשתלם מן השני ואע"ג דמתניתין לא איירי אלא צענין שאנו מסופקים אזיה מהן נגמ מ"מ דייק מלישנא דקמתי שניהם חייבים לאשמועינן שיכול להיות שיהיו שניהם חייצין כגון אי ידעינן צודאי שהזיק שניהם יחד:

ורבי עקיבא היא דאמר שותפין נינהו. פירש צקונטרס דלר' ישמעאל דאמר צ"ח הוא וחוי הוא

דמסיק ציה אס אבד האחד לא איצד זכותו וקשה דהא לעיל (דף לג.) אמר אפילו לר' ישמעאל שחטו מה שעשה עשוי ונראה לפרש דמשום הכי מוקי לה כר' עקיבא משום דלר' ישמעאל אין שום חידוש דפשיטא דאיצד זכותו כשאבד האחד כיון דצ"ח הוא אכל לר' עקיבא דשותפי נינהו ס"ד דהוי כאלו האחד מן השנים צחוקת הניזק ומאי למימר ניזק שלך נאבד ולא שלי':

הדרן עלך המניח

שׁוֹר שנגח ארבעה וחמשה: **אי ברבי עקיבא דאמר שותפין** נינהו **יחזיר לַבּוֹלָן מבעי ליה**. תימא דלר' עקיבא נמי אמאי אין ראשון נשכר דלמא יהא מוטל עליו לשמור חלקו כל זמן שלא עמד צדין ולא צאו עדים דמא הוא יודע אס יזכה וצריך לדחות דכיון שיש צידו להציא עדים לאתמר ולזכות מתחייב בשמירתו **ט** ולא מני לשנויי כגון שאין צידו דאס כן תיקשי ליה לרצי עקיבא ראשון נשכר מצעי ליה: כגון

	עין משפט
נר מצוה	

קו א ב מיי פ"ט מהל' מוקי ממון הל' יא סמג עשין סו טושי"ע ח"מ ס' ת סערי ג כהג"ה וסע" ד: קו ג ד מיי שס הל' ח טושי"ע שס סע" צ: א ה מיי פ"ט מהל' מוקי ממון הל' יב טושי"ע ח"מ ס' תא סע" א:

רבינו חננאל

מחני' היו שניהן [ש]לאיש אחד שניהן חייבין כו'. אוקימ' בשורין תמין ור' עקיבה היא דאמי' שותפי נינהו. וטעמי' דאיתנהו לתרויהו דלא מצי מדחי ליה, אבל לינתהו לתרויהו מצי אמ' ליה זיל אייתי לי ראייה דהאי תורא אזקך ואשלם לך. [נוסח כהנ"ב] גאון. הא מני ר' עקיבא היא דאמי' שותאפי נינהו, שאל רצה מהניזק ובעל השוורים המזיקן שותאפי נינהו עד שישתלם הניזק מהם חצי נזק, ודקאמתי שניהן חייבין, לא ללמד שאם רצה מה גובה ואם רצה מה גובה אלא ללמד שאם היו שני השוורים המזיקין עומדים לא מצי מדחי ליה, אילא יש לו להשתלם רביע נזקו מזה ורביע נזקו מזה, וזה הוא שניהן חייבין. אבל אם אין שניהן [עומדין] אלא אחד מהם, הוא שמצוי והאחד מת או ברח מצי מוזק לתרויהו וכו', שאומי' לו טול מזה חצי מה שראוי לך] כול' או שתביא ראיה שזה המצוי הוא שהזיקך וחיטול כל מה שראוי לך מנזקו]. הדרן עלך המניח את הכד

פרק רביעי: שור שנגח

ד' וה' שור שנגח ד'

וה' שורים זה אחר זה

ישלם לאחרון כו'. באנו

לחקור משנתנו דתנן

הכא אחיון נשכר דברי

ר' מאיר, אליבא דמך,

לא כר' ישמעל ולא

כר' עקיבה. משום דר'

מאיר תלמיד ר' ישמעל

ור' עקיבה הוא כדגרסי

בתחלת עירובין, הוצרכנו

לומי' ר' מאיר כמי מהן

שגאה, דתניא יושם השור

כביד' דברי ר' ישמעל,

ר' עקיבה אומ' הוחלט

השור. ועלה אמרי', אי כר'

ישמעל דאמי' בעלי חובות

נינהו אמאי תני אחרון

נשכר, ראשון ראשון נשכר

מיבעי ליה, שכן דין

בעלי חוב כל הקודם

זכה, ומעת שנגח נגיחה

הראשונה נתחייב לשלם

מגופו שלחצי השור חצי

נזק לניזק, פשע המזיק

ולא שימר השור ויצא

והזיק חייב לשלם לראשון

ולשני. אי כר' עקיבה

שנה ר' מאיר משנתו